

kupiti si v ta namen v kakej lekarnici zeleno milo (sapo viridis), kterege dobiš za malo krajcarjev dovolj. Tudi posebna z žveplom ali pa s smolo pripravljena mila (Schwefel- oder Gorzseife) so v ta namen za malo dnarja lahko po kramah na prodaj. Drgati se moraš ž njimi kakor z navadnim hišnim milom, vsaj vsak dan po enkrat, več dni zaporedoma. Razun tega pa še moraš tudi dobro cel život umiti in okopati. Po takem ravnanju odstraniš površne luščinate vrste kože in moljeki so potem bolj pri vrhu in se dajo lahkjeji z raznovrstnimi mazili, vodami in izvarki pokončati. Žvepleno milo si lahko sam napraviš, če navadno milo razrežeš, ogreješ in potem ravno toliko žvepla vgnjeteš in zamesiš. Ravno tako se zamore zamesiti v milo jednaka teža terpentina, ali mecesnove, brinjeve smolé ali kamenega olja. Ko si enkrat svojo polt prav dobro na omenjen način očistil, namaži se vsaki večer pred spanjem, pa tudi po dnevi, če te je volja, z mažo, ki obsega jednake dele masti in žvepla in ostani tak namazan čez noč, zjutraj pa se zopet z milom dobro odrgaj in umij. To moraš delati nekaj dni zaporedoma; in še pozneje se pobrnsni včasih, če te kjerkoli zopet srbeti začne.

Še bolja maza zato je sledeča: vzemi žvepla, brinjevega olja (tudi terpentinovca, če tega ni), potem zelenega mila (je boljše kakor navadno milo) in svinske masti jednake dele n. pr. po eno onco vsakega, zmeši vse vkup prav dobro in dodaj tej maži nekaj četrti del čisto drobnega peska ali pa prahu iz kude. S to mažo se maži kakor je bilo rečeno. V malih dneh bodeš o zdravel, če se nisi bil popred že preveč razpraskal.

Še popred bodeš po mojih mislih zdrav, če vzemeš jednake dele kamenega (petrolja) in lanenega olja, ju dobro zmešaš in mešanici dodaš eno dobro žlico navadnega žvepla in kaplico kake dišeče stvarice, postavim: lavandljeva, rozmarinovega olja, celo cvetú, ali kar imaš pri roci. Sam petrolej zato jemati je preostro, ker preveč peče in ogrče dela. Ravno tako si lahko napraviš mazilo s trpentinovem namesto kamenega olja potem tekočo stvarjo, ki se imenuje „vencin“; tudi teh dveh stvari ne smeš same in čiste rabiti, ker ste za kožo preostri. Dobro mazilo se more napraviti z balsamom kopaiva, kteremu se mora tudi nekaj pridati n. pr. navadnega olja; dalej je koj dober pomoček tudi tekoči stiraks, ki se lahko dobi v vsakej lekarnici za male denarje. Stiraksu, ki kaj prijetno diši, sem primešoval trohico navadnega žvepla ali pa še boljše žveplenege precipitata in sem našel to mazilo kaj dobro in prijetno. Tudi s temi rečmi se moraš večkrat mazati popred, da si čisto zdrav, ker živalice včasih v obleko zablodijo in še le pozneje na kožo nazaj pridejo, moraš gledati tudi pranje in obleko dobro izprašiti, oprati in očistiti.

Nekaj dni potem, ko se čutiš zdravega, brez srbenja, se moraš še kopati in včasih z eno imenovanih masti dobro po poltu namazati. Zakaj kdor je garje imel, mora se dolgo časa dobro snažiti, sicer se iz moljkove, morebiti kjer bodi zaostale zalege zopet živalice izležejo.

Kraste po praskanju pa rad maži z navadnim oljem in jih gledaj večkrat z zelenim milom odmiti.

Nazadnje dodam še, kakó se pri vojakihi navadno garje zdravijo. Za mazilo služi tak imenovana Vlemingova tinktura, ki se tako napravlja: funt živega apna se z vodó pokropi, da v prah razpade; temu prahu se dodasta dva funta žvepla. Temu se prilije 24 funtov navadne vode, in mešanica se tako dolgo v kakem

loncu kuha, da vága vse vkup samo 12 funtov več. Ohlajeno se potem še skoz redko platno precedi. Ta precejena voda je imenovana tinktura, pa tudi ona je za kožo včasih preostra in jo rada pri drganju opeče. Bolje je, da se prida tej tinkturi še nekaj olja ali pa masti; ali pa da se vodi, kjer se kopati hočeš, en funt take tinkture prilije. Zdravi se pa s to tinkturo takole: šugav vojak gre v kopelj in si drga in opira skoz eno uro z navadnim milom svojo kožo; potem namoči v omenjenej tinkturi flanelovo krpico in si ž njo drga bolne dele kože skoz pol ure in nazadnje vzeme zopet eno kopelj z milom za pol ure in se nazadnje čisto obleče. Vse trpi toraj samo dve uri. Včasih je človek res že zdrav, če je samo enkrat to storil, včasih pa mora drugi dan vse to ponavljati. Sedaj ostane čez noč prav na toplem med kocinami.

Za rahlo otročjo in žensko kožo to zdravljenje ni, ker se lahko tako opečeš, da imaš na opeklinah več dni dovolj. Paziti se mora toraj na to: bolj rahla koža ko je, menj se smejo ostra zdravila kakor imenovana tinktura, kameno olje, trpentin in vencin brez primerkov rabiti: zato pa jim je več mila, ali masti, olja, žvepla dodati. Dalej glej tudi, da voda za kopanje ni prevročá, ki bi ti škodovala. Od mazil in maž ti z morem po mnogih skušnjah najbolj priporočati tisto s kamenim oljem, ktereje pa moraš že zarad smradú kaj dišečega pridati; potem pa tista s trpentinom in štiraksom. Vsakeje pa nekaj navadnega žvepla, kakor je bilo rečeno, ali pa žveplenege precipitata (žvepleno mleko, lac fulfuris) primesi. Za eno osebo je pol pitne čašice ktereколи maže dovolj. Po takem ravnanju se bodeš v malih dneh prav lahko brez vsakega zdravnika svoje kožne nesnage in hudega srbenja znebil.

Kresnice.

(Spisal L. F.)

Kresnice imenujete drugod tiste muhe, ktere se prikažejo o kresu in kakor brleče pikice preletavajo zrak, zdaj v mehko travico počenejo, zdaj se spet vzdignejo ter obletajo svoje pravokotne, ponočne izlete.

Pri nas se pa kresnice imenujejo cvetlice, ktere po naših na pol planinskih ledinah okoli kresa razcvetajo in zatorej jim kresnice pravimo. Rastlinoslovcu so znane pod imenom „Chrysanthemum Leucanthemum“, v „Rastlinstvu, poslovenjenem po Ivanu Tušku, se zovejo „Volovsko oko“ (weisse Wucherblume).

Na kresnice in kresno noč se veže v našem kraji nedolžna vražica, ktero hočem tú popisati.

Bil je delapust pred kresom in solnce se je že pomikalo za vrhove Ukovske planine. Prijetni večer me zvabi ven na polje, ledine so se same veselile svoje krasote, bila je cvetlica tik cvetlice! Morebiti so si med seboj šepetale: „Prijatljice, sestrice! veselimo se svoje mladosti, predenj nas pokosi nemila kosa“. Zdj vidim iz vasi priskakljati tropič deklet in dečkov, ki zletijo v breg in se razkropijo po hribcu „Jastrobje“ imenovanim. No si mislim, kaj pa imajo otroci, da skakajo po travi ko zeleni konjceljni (kobilice). V tem zagledam pred menoj kraj njive čepeti deklico in v rokah držati šopek kresnic, kterih pa še ni bila odtrgala. Vprašam jo: „kaj delaš tukaj?“ „Kresnice bom tr-

gala", mi odgovori. "Kaj boš ž njimi?" jo zopet pošram, a odgovora ne dobim.

Sprehajaje se po somejih in poljnem potu pridem bližej unemu tropiču otrok, tako, da sem lahko slišal in zastopil njih pogovore. Jelo se je že mračiti, in od drugih cerkev se je že slišalo zvonjenje k "Ave Mariji", le v starem zvoniku pri sv. Iljnu se zvon ni hotel oglašiti. Iz otroških pogovorov sem povzel, da se že ti sami hudujejo in da se jim nekaj mudi. "Oh, kje le kaj bodijo J . . . , da tako dolgo ne zvonijo", reče ena deklica, druga pa hitro pristavi, "morebiti so celo pozabili".

Če dalje me ti pogovori bolj zanimajo, torej sklenem počakati, da bi videl, kako se bo ta reč iztekla.

"Za koga boš pa ti natrgala kresnic?" se oglasi ena deklica v bregu vprašaje svojo tovaršico sedečo v sredi najgostejše proge kresnic. "Jaz bom jih trgala za strino Jero, Mojco itd." ji vprašana odgovori. "Oh ta J . . . , zdaj je že noč in še ni zvonilo!" — Zdaj zapoje zvon v turnu farne cerkve; ko bi trenil, planijo vsi otroci kviško in letijo vsak s svojim šopkom kresnic doli iz hriba in noter v vas, kar le more. Dečki, ki niso bili še tako urnih nogic, da bi z večimi tekli, se jočejo za njimi. J . . . je pa ta večer prav kratko zvonil k "Ave Mariji", da bi otroke nemalo pojezil.

Zdaj postojim in premišljujem, kaj bi to pomenjalo; ko pridem domú, razloži mi dekla tukajšni običaj. — Na kresni delapust gredo vaški otroci na bližnje ledine. Tam si izbere vsak toliko kresnic, kolikor je v družini ali v rodovini ljudi in jih drži v rokah čakaje zvonjenja k "Ave Mariji". Ko zvon prvokrat udari, vtrgajo cvetlice in dirjajo ž njimi domú, kajti med zvonjenjem morajo še priti pod streho.

Zdaj razstavijo kresnice zunaj po mreži pred oknom, vsakemu ndu družine ali rodovine svojo odmenjeno. Drugo jutro pred solničnim izhodom grejo gledat razstavljenih kresnic. Ktera je bolj zvenela in ima pobešeno glavico, tisti ali tista bode najprva pomrla iz družine ali rodovine. — Ali je res tako, ne vem zagotoviti in tudi otroci tega ne vedó. Kedar pa pride spet "kres", gredó otroci spet ven na ledino in čakajo z odbranim šopkom kresnic na zvonjenje k "Ave Mariji", ker so tako videli delati druge otroke. In tako živi naprej narodni običaj ali če hočeš "ljudska vraža", ktera pa ne škoduje nikomur.

Zastavica.

Kdo v gani mi zastavico?

Živela je v nekem mesticu vdova s svojimi otročici v silnem uboštvi; bili so otroci še majhni, preslabi sami sebi prislужiti si ljubega kruhka, mati je pa tudi že toliko sprosil ubogaine, da si ni upala več žive duše s čim nadlegovati. Kaj tedaj storiti? Podá se nboga mati k gospodu, ki je dalječ okrog slovel kot poseben prijatelj ubogih. Pride k njemu, pa revež sam ničesar nima ta dan; pošlo mu je vse. On samo kratko potolaži ženo ter ukaže ji priti prihodnji dan. Bil je ta mož vedno vesel, se vé da pošten, zraven moder in prebrisan, tako, da ga je vse rado vidilo, še raje poslušalo. Vedel je zmirom povedati kaj novega. "Kaj novega?" tudi prašali so ga prijatelji najprej, ko oni večer stopi med nje. "Kaj novega?" misli si sam pri

sebi, "kaj novega bi nicoj vam povedal; sam ničesar ne vem!" Reče jim tedaj: "Novega sicer ničesar ne vém, pa dam vam zastavico; kdor je ne vgame, dá sem na mizo 5 grošev!" "Naj velja!" zakličejo mu vsi. On uganke stavi, ali nihče je ne vgame, ter drug za drugim svoje groše vrže na mizo. "Povejte tedaj vi nam sami", zavrnejo ga prijatelji. On pa ves moder in resnoben obrne se do njih ter reče: "Tudi jas ne vém"; vrže svoje groše na skup, pobere vse ter nese vdovi.

Smešnice.

* Prišel je ženin k gospod župniku in jim reče: "Gospod! veste, kaj se mi je pripetilo te dni?" "Imeli bi naju poročiti pojutrešnjem, kakor je vam samim znano; pa včeraj mi je k nesreči zbolela nevesta, dobila je osepnice. Kaj tedaj? ali bi ne mogli poročiti mene samega?"

* Kmet! to ni vse eno! Vozil je nek kmet ^{por.} drva gospod sodniku v mesto ter zarajtal mu cel goldinar voznine. Zdelo se je to gospodu premnogo; za-režal je toraj na kmeta, rekoč: "Kaj, cel goldinar misliš, dal bi ti voznine za tak voziček drvá?" "Zakaj ne?" zavrne ga kmet; "saj vi gotovo še desetkrat toliko tirjate od mene, če le enkrat s peresom potegnute za mē?" "Ja, ja, pa tó ni vse eno!" odgovori mu gospod, "veš, jas moram delati z glavo, ti pa . . ." "Kaj", seže mu naglo kmet v besedo, "kaj, ali mar moji voli ne delajo z glavo? ali so mar z repom vlekli?"

Ogled po svetu.

Avstrijsko - ogerska država. Dne 11. t. m. je vlada seje državnega zbora pretrgala. Poslanci so šli na dom; kedaj da se zopet na Dunaji snidejo, ni še znano; želeli bi, da bi večina dosedanjih poslancev za vselej ostala doma ali pa pobrala šila in kopita ter se podala k Bismarku, na kterega je tolikokrat obračala svoje oči, milosti iskat. Posebnega žalovanja bi v Avstriji za njimi ne bilo, še med večino Nemcev ne, tem manj pri Slovanih. Deset mesecev so bili poslanci zborovali, deset mesecev so prejemali vsaki po 10 gld. plače na dan, in kaj so za nas dobrega spravili na dan? — to vprašanje si vsaki sam lahko reši.

Govori se, da bo vlada prihodnjega mesca sklicala deželne zbere. Nekteri časniki trdijo, da bo češki in gališki že 7., drugi pa 31. avgusta sklicani. Deželnim zborom bo potem vlada predložila svoje namene zarad razširjenja samouprave posameznih dežel. Radovedni smo, kaj bodo ti predlogi ponudili nam Slovencem! —

V delegacijah je grof Beust že večkrat prav pomirljivo govoril. Na vseh straneh vidi same prijatelje, posebno Prusom se ne vé dovolj dobrikati. Zato so ga pa tudi pruske novine na Bismarkovo povelje pohvalile, kako dobro da zná zunanje zadeve voditi. Pa Bismark je zvita kača in zna našega državnega kancelarja še hudo pičiti. On zagotavlja dalje, da živimo tudi z Rusijo v miru. — Se vé, dokler bo nas ona pri miru pustila. Delegati, posebno od nemške stranke, so z njegovo politiko zadovoljni, zato mu tudi dovolj denarja privolijo.

Kakor nemške novine trdijo, je sprava s Čehi gotova.